

1024

BELÜGYMINISZTERIUM

SZIGORÚAN TITKOS!

10-24/7/1965.

101 db elcs. 1983.

A MINISZTERI MECSZINT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

102

082/6 1
1965. II. 12.
Belpolitikai

**A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERHELYETTESÉNEK
007. számú
UTASÍTÁSA**

Budapest, 1965. évi február hó 1-én.

Tárgy: A BM III. Főcsoportfőnöksége és a BM HÖR Országos Parancsnoksága közötti együttműködés kiszélesítése — a legális behatolási csatornák felderítése és elhárítása vonalán.

A legális csatornákon történő ellenséges behatolás felderítésében és elhárításában jelentős eredmény akkor érhető el, ha ezt a feladatot nemcsak a III. Főcsoportfőnökség, hanem valamennyi BM-szerv saját kötelezettségének is — tehát összelügyi feladatnak — tekinti. Az ilyen szemlélet kialakítása előfeltétele a BM III. Főcsoportfőnökség és a BM más szervei közötti szoros együttműködés megvalósításának.

A hatékony együttműködés kialakítása elsősorban az olyan szervek vonatkozásában fontos, melyek munkájuk során rendszeresen közvetlen érintkezésbe kerülnek a kapitalista országok hazánkba beutazó állampolgáraival. Ezért döntő jelentőségű a BM III. Főcsoportfőnökség központi és megyei, valamint a Határőrség Országos Parancsnoksága, a kerület-parancsnokságok és alegységek közös munkájának további kiszélesítése.

A Határőrség szervei megfelelő lehetőségekkel rendelkeznek ahhoz, hogy a BM III. Főcsoportfőnökség legális csatornák felderítésével és elhárításával kapcsolatos tevékenységében eredményesen közreműködjenek. A tapasztalatok arra utalnak, hogy ezek a lehetőségek nincsenek kellő mértékben kihasználva; a helyenként nem kielégítő együttműködés folytán pedig még sok a párhuzamos, egymást keresztező, össze nem hangolt intézkedés.

A BM III. Főcsoportfőnökség és a HÖR Országos Parancsnoksága közötti eredményes együttműködést kizárólag a két szerv központi és megyei szinten folytatott összehangolt, egymást segítő tevékenységével lehet megvalósítani. Utasítom az érintett szervek parancsnokait, hogy az ezzel kapcsolatos teendőket a következők szerint hajtsák végre:

4.2 (2. sorozat) 1
73. d. d. 602

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA

50.

Országos Biz
Leveg
II 10
4

A BM III. Főcsoportfőnökség központi szerveinek kötelessége a HÖR Országos Parancsnoksága olyan mérvű és szintű tájékoztatása, valamint segítése, mely — az 1963. évi 19. számú miniszteri parancs rendelkezéseinek maradéktalan betartásával — biztosítja a határőrizeti szervek legális behatolási csatornák felderítésével és elhárításával kapcsolatos lehetőségeinek maximális kihasználását és az operatív célkitűzések eredményes végrehajtását. Ennek biztosítására:

1. A BM III. Főcsoportfőnökség és a HÖR Országos Parancsnoksága félévenként készítsen közös tervet, amelyben meghatározzák az együttműködés fő feladatait. A tervek végrehajtását a megfelelő időszakokban értékeljék.
2. A HÖR illetékes vezetőit meg kell hívni a BM III. Főcsoportfőnökség szerveinek azokra az operatív jellegű értekezleteire, amelyeken a határőrizeti szervek munkáját is érintő kérdéseket tárgyalnak.
3. A HÖR Országos Parancsnoksága a BM III. Főcsoportfőnökségeitől rendszeresen — az operatív helyzettől függően havonta, vagy kéthavonként — kapjon tájékoztatást mindazokról az adatokról és intézkedésekről, (elsősorban a kémelhárító tevékenység tárgykerében) amelyeknek az ismerete a határőrizeti szervek számára a legális behatolási csatornák elhárításával kapcsolatos konkrét feladataik helyes meghatározásához és eredményes végrehajtásához szükséges.
4. A BM III/II. Csoportfőnökség a legális behatolási csatornákon folytatott ellenséges tevékenység elhárításával kapcsolatos kérdésekben biztosítsa a BM III. Főcsoportfőnökség szervei, valamint a HÖR Országos Parancsnoksága és szervei közötti koordinációt. Szervezze meg a befutó jelzések osztályozását és feldolgozását. A HÖR Országos Parancsnokságával és az Ütleivel Osztállyal közösen vizsgálja felül, hogy a jelenleg érvényben lévő jelentési rendszer mennyiben biztosítja a BM III/II. Csoportfőnökség azonnali, közvetlen tájékoztatását, valamint a határeseményekkel kapcsolatos gyors intézkedések végrehajtását. Ennek eredményeképpen dolgozza ki a szükséges módosításokat.

A BM III. Főcsoportfőnökség vidéki szerveinél a határmenti megyék politikai osztályai, a határőrkerületek felderítő osztályai, valamint a FEP-ek közötti együttműködést konkrétabbá és hatékonyabbá kell tenni; a határőrizeti szerveket fokozottabban be kell vonni az operatív munka segítségébe. Különösen fontos szem előtt tartani, hogy az új vízumrendszer bevezetésével feladataink elsősorban a nyugati FEP-eken (Hegyeshalom, Sopron) nagymértékben növekedtek. A munka jobb megszervezése érdekében:

5. A megyei politikai osztályok és a HÖR felderítő területileg illetékes osztályainak vezetői a szükséges mértékben tájékoztassák egymást az együttműködésük tárgyát képező operatív feladatok végrehajtása során szerzett tapasztalatokról.
6. Az általános operatív tájékoztatás mellett a megyei főkapitány, illetve a politikai osztály vezetője, — a szükséges mértékben — bocsássa a HÖR felderítő illetékes osztályvezetői rendelkezésére azokat a konkrét adatokat is, amelyek a határőrizeti szervekkel folytatott együttműködés eredményességét biztosítják.

7. A megyei politikai osztály és a határőrkerület felderítő osztálya készítsen együttműködési tervet, melyben határozza meg a konkrét feladatokat, azok végrehajtásának módját, valamint a határőrizetre veszélyes elemek ellenőrzésére vonatkozó közös intézkedéseket. A tervet az operatív helyzet alakulásának megfelelően — de legalább félévenként egyszer — pontosítsák. A tervek végrehajtásának tapasztalatait a megyei operatív szervek és a határőrizeti szervek vezetői negyedévenként értékeljék.

8. A megyei politikai osztályok és a határőrség kerületi felderítő szervei között folytatott együttműködés szervezéséért a megyei főkapitány és a határőr-kerület parancsnoka a felelős.

A gyakorlati tennivalók elvégzéséért, a jelzések elemzéséért és értékeléséért, illetve a munka koordinálásáért, valamint a BM III/II. Csoportfőnökséggel való kapcsolattartásért a megyei politikai osztály vezetője felel.

II.

A HÖR Felderítő Osztály területén a határontúli felderítő munkát úgy kell megszervezni, hogy az fokozottabb mértékben segítse a legális behatolási csatornák ellenőrzését és elhárítását. Biztosítani kell, hogy a felderítő szervek — elsősorban az ügynökség felhasználásával — egyre több segítséget nyújtsanak a BM III. Főcsoportfőnökség központi és megyei szerveinek. Ennek érdekében:

1. A határontúli ügynökség foglalkoztatását, vezetését úgy kell kialakítani, hogy annak hírszerző lehetőségeit sokoldalúbban lehessen kihasználni. Meg kell gyorsítani az osztrák erőszakos szervezetekbe való beépülést. Nagyobb figyelmet kell fordítani a burgenlandi vasúti és közúti átkelőhelyek operatív ellenőrzésére és átfogására, a vámőr és csendőri szervek beosztottainak „bevonására”. Meg kell kezdeni az utóbbi időben a határ mentén letelepedett nyugatnémet állampolgárok, kereskedelmi és egyéb vállalatok vezetőinek és alkalmazottainak tanulmányozását. Fokozottabban kell foglalkozni a burgenlandi emigrációs szervezetekkel.
2. A HÖR Felderítő Osztály vizsgálja felül a külföldön foglalkoztatott ügynökségét olyan szempontból, hogy milyen lehetőségekkel rendelkezik a BM III. Főcsoportfőnökség központi és megyei szerveit érdeklő objektumok és személyek vonatkozásában közvetve, vagy közvetlenül információk szerzésére. A BM III/I. és III/II. Csoportfőnökség a felderítő osztálynak adja át egyeztetett hírigényeit.
3. A HÖR Felderítő Osztály fokozottabb mértékben kísérje figyelemmel az osztrák határállomásokon folyó ellenőrző munkát. Ennek érdekében törekedjen a célobjektumokba való ügynöki beépülések végrehajtására. Fordítson különös gondot annak tanulmányozására, hogy büntetlen határsértés esetén az osztrák határőrizeti szervek milyen intézkedéseket foganatosítanak (kihallgatás, elszállítás előkészítése stb.) a határsértővel szemben. A kialakult gyakorlattól eltérő, vagy módszerében új tevékenységet (fokozottabb ellenőrzés, az állomány erősítése stb.) jelentse a BM III/I. és III/II. Csoportfőnökségnek.
4. A kiutazó hálózati személyek szélesebbkörű felhasználása érdekében a HÖR Felderítő Osztály vezetője tájékoztatás és kiegészítő

feladatok kidolgozása céljából küldje meg a BM III/I., illetve a III/II. Csoportfőnöknek a hozzá felterjesztett kiutazási és foglalkoztatási javaslatok közül azokat, amelyek megítélése szerint a szorosan vett határőrizeti feladatokon túlmenően, a BM III. Fcsoport operatív érdekei szempontjából is figyelemreméltóak.

5. A HÖR Felderítő Osztály vezetője a feldolgozó munka során felderített, jó hírszerző lehetőséggel rendelkező személyekről (rendszeresen beutazó rendőrnnyomozók, vámosok, vagy más operatív szempontból érdekes személyek) tájékoztassa a BM III/I., illetve a III/II. Csoportfőnököt.
6. Többször előfordult, hogy osztrák részről igyekeztek a két ország között kialakult idegenforgalmat ellenséges propaganda-tevékenységgel megzavarni. Ehhez esetenként felhasználtak osztrák utazási irodákat, melyek „kirándulásokat” szerveznek a határ mellé, ahol a „kirándulók” ellenséges propagandát folytatnak. A HÖR Felderítő Osztály operatív lehetőségein keresztül kísérelje meg az ilyen „kirándulásokkal” kapcsolatos — különösen ha Utazási Irodák szervezik azokat — információk megszerzését, amelyeket bocsásson a BM III/II. Csoportfőnökség rendelkezésére.

A belső felderítés területén szorosabbá és megbízhatóbbá kell tenni a határőrizetre veszélyes személyek felderítését, tevékenységük ellenőrzését; a munka fő irányát továbbra is ez kell, hogy képezze. Emellett az ügynökséget és a társadalmi kapcsolatokat úgy kell foglalkoztatni, hogy az elősegítse a határ mentén élő amnesztiások, a kiszököttek hozzátartozói, a nyugatról érkező rokonlátogatók, a kémelhárítás szempontjából nyilvántartott és feldolgozás alatt álló személyek fokozott ellenőrzését. Az ezzel kapcsolatos feladatokat a BM III. Főcsoportfőnökség központi és megyei szervei által összeállított igények és szempontok alapján végezzék. Ennek érdekében:

7. A nyugati határőrkerületek felderítő osztályai mérjék fel a határövezetben foglalkoztatott ügynökségük lehetőségeit és azok feladatainak meghatározásánál a központi és megyei politikai szervek igényeit is vegyék figyelembe.
8. A határőrkerületek felderítő osztályai működési területükön — a lakossággal kialakult jó kapcsolatukat is felhasználva — fordítanak különös gondot a kapitalista országokból beutazó (elsősorban nyugatnémet) személyek és a velük kapcsolatban álló magyar állampolgárok ellenőrzésére.
9. A HÖR felderítő osztályok fokozottabban kapcsolódjanak be a nagyforgalmú forgalomellenőrző pontokon ki és belépő személyek ellenőrzésébe. Ezt a feladatot elsősorban személyes felderítéssel, személyi kapcsolatok és az ellenőrző pontokon dolgozó vasutasok, vámőrök stb. felhasználásával hajtsák végre.
10. Az idegenforgalom nagyarányú növekedése következtében a határállomások operatív helyzete (a kapitalista országok állampolgárainak ki- és belépését tekintve) jelentősen megváltozott. Ezért, az elhárító munka helyi, egységes irányításával a határállomásokon működő KEOKH kirendeltségek rangidős operatív tisztjeit kell megbízni. Feladatukat — KEOKH feladataik teljesítése mellett — a BM III. Főcsoportfőnökségnek a határállomásokon tevékenykedő operatív szervei munkájának összehangolása, valamint a BM III/II. Csoportfőnökséggel való közvetlen kapcsolattartás képezze. A HÖR

szerveivel való együttműködés során egymás hatáskörét nem érintetik. Tevékenységüket és munkamódszerüket a BM III/II. Csoportfőnökség utasításban szabályozza.

11. A határőrkerületek felderítő osztályai azokban az esetekben, amikor a BM III. Fcfség központi és megyei szervei egy — a határövezetben tartózkodó — külföldi állampolgár fokozott ellenőrzését kérik, lehetőségeikhez mérten kapcsolódjanak be az illető személy határövezeten belüli figyelésébe.
12. Fokozni kell a HÖR Felderítő Osztály és a BM III/II—4. Osztály együttműködését Győr, Komárom és Mohács folyami határállomásokon, valamint a határszél és Komárom közti szakaszon, elsősorban a lekötésre engedélyezett pontokon. Az ezzel kapcsolatos javaslatot a BM III/II—4. Osztály készítse el és bocsássa a HÖR Felderítő Osztály rendelkezésére.
13. A HÖR Felderítő Osztály az eddigieknél fokozottabban ellenőrizze a Záhony vasúti határállomáson megforduló kapitalista-országbeli állampolgárokat. Ezt a feladatot a Szabolcs- Szatmár megyei Főkapitányság Politikai Osztályával szorosán együttműködve lássa el.
14. A HÖR Felderítő Osztály vezetője biztosítsa, hogy a beérkezett — kémkedésre utaló — híryanagokat, jelzéseket és konkrét adatokat a legrövidebb időn belül feldolgozzák és azokat a BM III/II. Csoportfőnökségnek eljuttassák.

III.

A HÖR FEP-jeinek legfontosabb feladata továbbra is a magyar és más szocialista országbeli állampolgárok kiszökésének megakadályozása, a hazánk területére érkező, vagy azt elhagyó külföldi és magyar állampolgárok úti okmányainak ellenőrzése, a figyelőztetett személyekkel kapcsolatos intézkedések megtétele, a határátlépések jelentése és a rejtkehelykutató végrehajtása. E feladatok elvégzése mellett a FEP-ek — sajátos körülményeiknél fogva — számos olyan lehetőséggel rendelkeznek, mellyel sok vonatkozásban segíteni tudják az operatív szervek munkáját. Ezeket a lehetőségeket mindeztideig nem használták ki megfelelően. Az ellenőrző pontok munkájában tapasztalható hiányosságok (felületellenőrzés, büntetlen határsértés, pontatlan, késedelmes jelentés, bizonytalan intézkedések, stb.) döntően az operatív felkészültség hiánya, a nem megfelelően koordinált munka és a nem minden esetben kielégítő technikai ellátottság következményei. Ahhoz, hogy a FEP-ek állományát és munkáját a legális behatolási csatornák ellenőrzésébe és elhárításába minél eredményesebben be lehessen vonni, elsősorban a meglévő hiányosságokat kell felszámolni és ezzel meg kell teremteni a hatékony felhasználás előfeltételeit. Ezek egy részét a HÖR Országos Parancsnoksága saját erejéből is megtudja oldani, néhány kérdésben azonban a BM III. Fcfség segítségére van szükség:

1. A HÖR Határforgalmi Osztály, az Útlevel Osztály, a KEOKH és a BM III/V. Csoportfőnökség vezetője vizsgálta felül a magyar útlevelek és vízumok hamisítás elleni védelmét. A BM III/V. Csoportfőnökség gondoskodjon 1965. I. negyedév végére az okmányellenőrzéshez elsődlegesen szükséges technikai eszközök kidolgozásáról, beszerzéséről és átadásáról. (Több típusú nagyító, megvilágító eszközök, fotó-berendezés oktatási segédlet.)

Gondoskodni kell további — az okmányellenőrző munkához szükséges — korszerű technikai eszközök (ipari röntgen) beszerzéséről, illetve fejlesztéséről is.

2. Az adatközlés pontosságának biztosítása céljából a Határforgalmi Osztály stabilizálja az adatközlésben résztvevő állományt olyan módon, hogy egyre inkább rátér az adatközlés hivatásos állományú beosztottakkal történő végeztetésére. (Jelenleg ezt a munkát sorállományúak látják el és a gyakori csere, valamint a betanítás ideje miatt az adatközlésben igen nagy a hibaszázalék.) Intézkedéseket kell tenni az adminisztráció egyszerűsítésére.
3. A HÖR Határforgalmi Osztály, a Felderítő Osztály, a KEOKH és az Ütlevél Osztály közösen vizsgálják felül a határfigyelőztetések rendjét és konspirációját. Tegyenek javaslatot olyan rendszerre, mely megbízható és konspiratív. Dolgozzák ki a figyelőztetési nyilvántartás kezelésének konspirációs szabályait.
4. A rejtekhelykutató eredményességének fokozása érdekében a HÖR Határforgalmi Osztálya biztosítsa, hogy a legforgalmasabb helyeken megfelelő létszámú — speciális kiképzésben részesült — hivatásos állományú kutató kerüljön beállításra. A rejtekhelykutató munkában érvényesíteni kell a kémelhárító szervek tapasztalatait, valamint általános és konkrét igényeit.
5. A FEP-eken lévő beosztottaknak az operatív munka segítésébe történő eredményesebb bevonása céljából, a HÖR Határforgalmi Osztály szakmai oktatás keretében ismertesse az állománnyal a legális behatolási csatornák felderítésének és elhárításának fontosságát, valamint a határőrizeti szervek ezzel kapcsolatos lehetőségeit és feladatait. El kell érni, hogy a FEP beosztottai az operatív célkitűzések ismeretében gyorsan reagáljanak a be-, illetve kiutazó személyek magatartásában, poggyászában stb. tapasztalható gyanús jelenségekre. Az oktatási anyagot a BM Tanulmányi és Kiképzési Csoportfőnökség bevonásával, a BM III/II. Csoportfőnökség és a HÖR Határforgalmi Osztály közösen készítse el.
6. A FEP-ek ellenőrző tevékenységét ki kell terjeszteni a határállomásokon, vagy azok közvetlen közelében megjelenő idegen személyekre. Az igazoltatásoknál fokozottabb mértékben kell felhasználni a rendőri szervek által kiadott bűnügyi nyilvántartó könyvecskét.
7. A FEP-ek eredményesebb munkájának biztosítása érdekében a BM III/V. Csoportfőnökség:
 - A BM HÖR 1964. évi anyagi tervében biztosított gépadó- és perforátorkészletből — a szállításoktól függően — a legrövidebb időn belül 15 FEP-et lásson el.
 - Vizsgáltassa felül a FEP-ekhez közvetett és közvetlen módon kiépített géptávíró vonalakat. Tegyen javaslatot az esetleges túlterhelt géptávíró vonalak tehermentesítésének megoldására és 1965. első negyedév végéig biztosítsa a közvetett vagy közvetlen géptávíró összeköttetést a jelentőszolgálat részére.
8. Budapest-Ferihegy határállomáson jelenleg több operatív szerv végzi — minden koordináció nélkül — a saját vonalának megfelelő munkát. A legális behatolási csatornák felderítésével és elhárításával kapcsolatos lehetőségeket a koordináció hiánya következtében csak igen csekély mértékben használják ki. A FEP parancsnokság

ezt a feladatot Ferihegyen nem tudja ellátni. Ezért a BM III/II. Csoportfőnökség tegyen intézkedést, hogy megfelelő képzettségű KEOKH tiszt beállítása útján ezt a hiányosságot felszámolják.

IV.

A határőr alakulatoknál biztosítani kell az állomány helyes szemléletének kialakítását. Szakmai és politikai előadások keretében megfelelő mértékben ismertetni kell, hogy az idegenforgalom szélesedése milyen változásokat jelent a határővezet operatív helyzetére; továbbá, hogy milyen új jellegű feladatokat ró a határőrizeti szervekre. El kell érni, hogy az állomány szolgálati és egyéb tevékenysége alkalmával egyaránt, gyorsan reagáljon a határővezetben tapasztalható minden gyanús jelenségre. Megfelelő kiképzéssel biztosítani kell, hogy tisztában legyenek intézkedési, jelentési stb. jogaikkal és kötelességeikkel.

A személyi állomány fontos feladatává kell tenni a határővezetben tartózkodó külföldi rendszámú gépkocsik (beleértve a DT-s rendszámúakat is) mozgásának megfigyelését. Ez különösen fontos az országos főútvonalaktól távol eső területeken. A gépkocsik észlelése, mozgásuk gyors és pontos jelentése nagy segítséget nyújt az operatív szerveknek. A jelentések pontosságának fokozása érdekében:

1. A nyugati határ FEP-jei környékén szolgálatot teljesítő járőröket el kell látni — a közrendvédelmi állomány részére rendszeresített — jelentő tömbbel. Az egységes jelentő-tömb alkalmazása megkönnyíti és meggyorsítja a jelentések feldolgozását és értékelését.
2. A járőrök jelentéseiket parancsnokukhoz, illetve azon keresztül a kerület ügyeletes tisztjéhez továbbítják. A beérkező jelentéseket az ügyeletes tisztek meghatározott időpontban az illetékes megyei főkapitányság ügyeletes tisztjéhez küldik. A kapitalista országbeli állampolgárok gyanús, kirívó viselkedése esetén a jelentést soronkívül kell az illetékes megyei főkapitányságra eljuttatni. A főkapitányságok ügyeletesei a járőrök jelentéseit, azok jellegétől függően, meghatározott időpontban, vagy soronkívül a BM III/II. Csoportfőnökséghez továbbítják.

A jelen utasítás végrehajtásáért az érintett szervek parancsnokai felelősek.

GALAMBOS JÓZSEF s. k.,

r. vezérőrnagy
a miniszter első helyettese

Felterjesztve: Miniszter elvtársnak

Kapják: Miniszterhelyettesek,
Főcsoportfőnökök,
Határőrség Országos Parancsnoka és helyettesei,
BM III. és IV. Főcsoportfőnökség csoportfőnökei,
BM II/I.—II. csoportfőnök,
BM III. Főcsoportfőnökség önálló és beosztott osztályvezetői,
BM Szervezési Osztály vezetője,
Megyei (budapesti) rendőrfőkapitányok és politikai helyetteseik,
Hór. Hadművelési, Felderítő, FEP osztályvezetők,
Hór. kerületparancsnokok,
KEOKH vezetője.

Készült: 145 példányban.